लोकद्वये प्रतिष्ठायां सत्यां तत्रत्यसर्वभोग्यस्य प्राप्त्यवरोधौ सिद्ध्यतः। प्राप्तिः लाभः, अवरोधः स्वाधीनत्वं॥

(१५) चतुर्थकाण्डोक्तस्यानुवाकत्रयस्य तात्पर्यं दर्शयति। "यदक्रन्दः प्रथमं जायमान इत्यश्वस्तोमीयं जुहोति। सर्वस्याप्त्यै। सर्वस्य जित्यै" इति। अश्वस्य स्तोम स्तोत्रं, तद्यस्मिन् मन्त्रजाते विद्यते तदिदम् 'अश्वस्तोमीयं'। तद्धोमेन सर्वभोगस्य प्राप्तिर्वशीकारश्च भवति॥

(१६) उक्तान्नहोमसहितस्याश्वमेधस्यानुष्ठानं वेदनञ्च प्रशंसति। "सर्वमेव तेनाप्नोति। सर्वं जयति। योऽश्वमेधेन यजते। य उ चैनमेवं वेद" इति। अत्राश्वमेधशब्देन तदङ्गभूतोऽन्नहोम उपलक्ष्यते॥

(१७) उक्तेष्वन्नहोमेषु हुतेषु पश्चादपि रात्रिरवशिष्यते चेत् तदानीमेकस्मै स्वाहेत्यादिमन्त्राणां यावद्रात्र्यवशेषमभ्यासाय पुनर्विधत्ते। "यज्ञꣳ रक्षाꣳस्यजिघाꣳसन्। स एतान् प्रजापतिर्नक्तꣳहोमानपश्यत्। तानजुहोत्। तैर्वै स यज्ञाद्रक्षाꣳस्यपाहन्। यन्नक्तꣳ होमां जुहोति। यज्ञादेव तैर्यजमानो रक्षाꣳस्यपहन्ति" इति। पूर्ववद्व्याख्येयं। अत्रैकस्मै स्वाहेत्याद्यनुवाकानां आदौ सकृद्धोमः, ततो विभूर्मात्रेत्यारभ्य यदक्रन्द इत्यन्तानां होमः। तत ऊर्द्ध्वमारात्रिसमाप्तेः पुनरप्येकस्मै स्वाहेत्यादीनां होमः॥

(१८) तेष्वनुवाकेष्वन्तर्भूतानां तद्वत् पुनः पुनरभ्यासप्राप्तौ तद्वारयितुं सर्वान्ते होमं विधत्ते। "उषसे स्वाहा व्युष्ट्यै